

แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2^{*}
THE GUIDELINES FOR INTERNAL SUPERVISION ADMINISTRATION OF
LEARNING MANAGEMENT FOR SCHOOLS UNDER PHAYAO PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

วัลลิภา สมฤทธิ

Wanlipa Somrit

สุวดี อูปปินใจ

Suwadee Ouppinjai

ประเวศ เวชชะ

Prawet Wetcha

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

E-mail: wanlipa.srtt@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลใช้เลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่ผู้ศึกษากำหนด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 3 คน ครูวิชาการ 3 คน ศึกษานิเทศก์ 2 คน และครูที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ 2 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เก็บข้อมูลโดยการนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ตามประเด็นที่ตอบ นำเสนอในรูปแบบความเรียง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีกระบวนการการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาสาเหตุของปัญหาตามบริบทของโรงเรียน สภาพในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน และความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน 2) การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ โดยให้ความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายของการนิเทศภายใน เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน 3) การดำเนินการตามแผนการนิเทศ โดยมีฝ่ายบริหารและ

^{*} Received 13 June 2021; Revised 28 June 2021; Accepted 29 June 2021

ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้นำในระหว่างการดำเนินการนิเทศ ใช้รูปแบบและกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย 4) การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ โดยสร้างแรงจูงใจทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน การชมเชย และให้คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร และ 5) การรายงานและสรุปผลการนิเทศ ดำเนินการสรุปผลการนิเทศ รายงานผล และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข และร่วมกันวางแผนการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

คำสำคัญ: นิเทศภายในโรงเรียน, การจัดการเรียนรู้, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

Abstract

The objectives of this research article were to find a guideline for school supervision management in learning management. Under the Office of Phayao Primary Educational Service Area 2, this is qualitative research. The respondents selected a specific model according to the criteria specified by the study, consisting of 3 school administrators, 3 academic teachers, 2 supervisory teachers, and 2 supervisory-related teachers, by using a semi-structured interview. Data were collected by bringing the semi-structured interview form to the discussion in person. Analyze the data by analyzing the content. According to the answer presented in a simple style, The results showed that Guidelines for supervision management within schools in learning management Under the Office of Phayao Elementary Education Service Area, Region 2, there are 5 steps in the process of supervision administration within the school in learning management, namely 1) supervision planning. Together to analyze the data, Study the causes of problems in the context of the school. Conditions in teaching and learning management, teachers, and the need for supervision within the school 2) Knowledge before supervision by educating Understanding the scope of internal supervision Invite external experts to educate personnel in the school. 3) Implementation of the supervision plan. The school's administrative and academic departments are leading during the supervision. Use a variety of supervisory formats and activities. 4) Build morale and morale among the supervisors. By creating positive motivation and a positive attitude towards internal supervision, complimenting and giving advice like a friend, and 5) reporting and summarizing supervision results. Conduct a summary of the supervision results, report the results, and apply the effects of the supervision for improvement,

correction, and jointly plan the supervision between the supervisor and the supervisor. Analyze and find points that should improve the teaching and learning process.

Keywords: Supervision Administration, Learning Management, Phayao Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามมาตรฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) การศึกษาเป็นรากฐานที่มีความสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สถาบันการศึกษาเป็นสถานที่สำหรับการพัฒนาความรู้ ความคิด มุ่งเน้นให้เด็กเก่ง เด็กดี มีความสุข มุ่งพัฒนาให้ทุกคนในสังคมได้รับการพัฒนาศักยภาพ เน้นศักดิ์ศรีของความเป็นคนมีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาอยู่บนพื้นฐานความเป็นไทย รู้จักตนเอง รู้จักการสืบสานวัฒนธรรมไทย (เกรียงศักดิ์ ไชยเนตร, 2552)

การนิเทศการศึกษาเป็นหนึ่งในกระบวนการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่จะช่วยบุคลากรในสถานศึกษา ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน บริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ในการนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินการกับบุคลากรในสถานศึกษาโดยเกิดจากความร่วมมือ ของคณะครู บุคลากรทางการศึกษาเป็นการช่วยเหลือร่วมกัน แก้ไขปัญหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ครูที่รับการนิเทศได้เรียนรู้และมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานชัดเจนยิ่งขึ้น มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นช่วยเหลือให้ครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน โดยให้ผู้บริหารหรือผู้ที่มานิเทศใช้กระบวนการนิเทศภายในเป็นเครื่องมือในการบริหารอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในกระบวนการนิเทศภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูผู้สอนมีการเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ดำเนินการกับบุคลากรในสถานศึกษาเกิด

จากความร่วมมือ ของคณะครู บุคลากรทางการศึกษาและศึกษานิเทศก์ ในอันที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นองค์ประกอบหลักหนึ่งในองค์ประกอบของกระบวนการหลักสำคัญ 3 ประการของการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ กระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศการศึกษา ที่ต้องปฏิบัติประสานสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ จะขาดกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งไม่ได้ ซึ่งอาจจะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาด้อยลงทันที และต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันยุคทันสมัยอยู่เสมอ (วิซรา เล่าเรียนดี, 2548) และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความช่วยเหลือครูในการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะที่จำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพที่จะส่งผลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้นิเทศให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้รับการนิเทศสร้างขวัญและกำลังใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและการพัฒนาไปสู่เป้าหมายในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพร่วมกัน

ประการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรฐานสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไว้ส่วนหนึ่งว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศมีระบบที่ทรงประสิทธิภาพ ในการกำกับดูแลติดตามประเมินผลและนิเทศสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือและพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดความเข้มแข็งด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุงพัฒนาด้านงานวิชาการให้กับสถานศึกษาในสังกัด โดยเฉพาะกับครูผู้สอน งานหลัก คืองานด้านวิชาการเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้จะปฏิบัติภารกิจได้ครบถ้วนตามรูปแบบและกระบวนการนิเทศ แต่ในภาพรวมของคุณภาพการศึกษาที่ปรากฏยังไม่สามารถส่งผลไปยังคุณภาพผู้เรียนที่น่าพึงพอใจได้ เช่น ผลคะแนนทดสอบและผลการประเมินการศึกษาระดับชาติทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ในภาพรวมที่ยังไม่น่าพึงพอใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่ที่อำเภอจุน จังหวัดพะเยา มีโรงเรียนในความรับผิดชอบ จำนวน 136 โรงเรียน มีพื้นที่ครอบคลุม 5 อำเภอ คือ อำเภอจุน อำเภอเชียงคำ อำเภอเชียงม่วน อำเภอปง และอำเภอภูซาง แบ่งโครงสร้างการบริหารงาน ประกอบด้วย กลุ่มอำนวยการ กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มกฎหมายและคดี และหน่วยตรวจสอบภายใน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินในปีการศึกษา 2561 และ 2562 ที่ผ่านมา พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทุกสาระวิชาลดลง และคะแนนเฉลี่ยโดยรวมลดลงร้อยละ 5.13 และผลการประเมินคุณภาพการศึกษา

ขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินในปีการศึกษา 2561 และ 2562 ที่ผ่านมามีค่าในด้านภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยลดลงร้อยละ 7.47 และด้านคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.23 จากผลการทดสอบระดับชาติ ทั้ง 2 ระดับจะเห็นได้ว่าผลการทดสอบในระดับเขตลดลง เมื่อเปรียบเทียบ ปีการศึกษา 2561 และ 2562 ซึ่งผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐานก็เป็นผลสะท้อนจากการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการสำคัญมากอย่างหนึ่งที่จะช่วยควบคุมคุณภาพ มาตรฐานและประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ ต้องอาศัยกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยมีกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย มีเทคนิควิธีการนิเทศภายในโรงเรียน และมีมาตรฐานการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งการดำเนินแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนจะที่ช่วยพัฒนาครูและบุคลากรภายในโรงเรียน รวมทั้งการสร้างความร่วมมือ การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ในแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนควรมีกระบวนการอย่างเป็นลำดับโดยศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน จัดทำแผนการนิเทศ แล้วจึงนำแผนไปสู่การปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และควรมีการประเมินผลการนิเทศเพื่อนำไปปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนภายในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

ดังนั้น แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษาเป็นผู้ที่รู้ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาได้ดีที่สุด จึงจำเป็นต้องร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติการนิเทศและร่วมกันประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นหน้าที่หลักสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อให้ความช่วยเหลือและปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพบรรลุผลตามหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) และการนิเทศภายในสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ความเป็นประชาธิปไตย ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของงานเป็นหลัก เน้นการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ มีการควบคุม ติดตามผลการดำเนินงานและผลผลิตอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษา จากความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน และศึกษาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เพื่อนำมาใช้ในส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อหาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลที่เลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่ผู้ศึกษากำหนด ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียน 3 คน
2. ครูวิชาการ 3 คน
3. ศึกษานิเทศก์ 2 คน
4. ครูที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

เก็บข้อมูลโดยการนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ตามประเด็นที่ตอบ นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีกระบวนการการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาสาเหตุของปัญหาตามบริบทของโรงเรียน สภาพในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน และความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดประชุมวางแผนการนิเทศ กำหนดประเด็น กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชนในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโรงเรียนเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน การวางแผน จัดปฏิทินการนิเทศ และจัดทำโครงการนิเทศอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และวิเคราะห์ข้อมูลผลรายงานของสถานศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขเพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ โดยให้ความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายของการนิเทศภายใน เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้หรือครูที่มีประสบการณ์แก่บุคลากรในโรงเรียน 3) การดำเนินการตามแผนการนิเทศ ตามแผนการ

นิเทศตามปฏิทิน โดยมีฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้นำในระหว่างดำเนินการนิเทศ ใช้รูปแบบการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย โดยการนิเทศแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการและยืดหยุ่นกับสถานการณ์ ให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการนิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระยะและต่อเนื่อง และการใช้รูปแบบกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 4) การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ โดยสร้างแรงจูงใจทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน การชมเชย และให้คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร ให้คำแนะนำข้อนิเทศโดยสร้างแรงผลักดันให้ครูผู้สอนเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อจะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น และ 5) การรายงานและสรุปผลการนิเทศ ดำเนินการสรุปผลการนิเทศ รายงานผล และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข และร่วมกันวางแผนการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI) ของกระบวนการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยภาพรวม เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารงานนิเทศเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้เสนอขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในหนังสือการบริหารงานวิชาการ ในการนำแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้ จะต้องให้ความรู้ในงานที่ปฏิบัติในการปฏิบัติงานนั้น และต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้รับการนิเทศ ผู้ให้การนิเทศ ผู้บริหาร และผลการศึกษายังได้สอดคล้องกับ ทศนีย์ เศษรักษา ทำการศึกษา ค้นคว้าอิสระเรื่อง การศึกษาการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE การศึกษาพบว่า กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ทำให้ผู้นิเทศสามารถวางแผนการปฏิบัติงานนิเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ ทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานให้กับผู้รับการนิเทศ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงาน สังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศช่วยกันสรุปจุดเด่นจุดควรพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ (ทศนีย์ เศษรักษา, 2563) ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการ

ขั้นตอนการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศเป็นขั้นตอนที่สำคัญก่อนที่จะเริ่มการนิเทศใหม่ ซึ่งผู้รับการนิเทศจำเป็นต้องได้รับความรู้ ข้อเสนอแนะให้เข้าใจวัตถุประสงค์การนิเทศในแต่ละครั้ง ว่ามีลำดับขั้นตอน การดำเนินการรับการนิเทศอย่างไรบ้างเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศจะทำให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้ เข้าใจในการนิเทศ ส่วนของขอบข่ายงานที่ต้องเตรียมรับการนิเทศว่ามีลำดับขั้นตอน การดำเนินงานอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะได้ปฏิบัติและทำงานได้อย่างมีคุณภาพและรับนิเทศตรงจุดประสงค์ หลังการนิเทศหากมีข้อบกพร่องเกิดขึ้นจำเป็นต้องทบทวนและให้ความรู้ความเข้าใจใหม่อีกครั้ง ซึ่งการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศสามารถดำเนินการโดยผู้นิเทศเป็นผู้ให้ความรู้ หรือให้ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้กับบุคลากรในโรงเรียนก็ได้ แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

1.1 การวางแผนการนิเทศ (P - Planning)

ควรร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาสาเหตุของปัญหาตามบริบทของโรงเรียน สภาพในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน และความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน ประชุมวางแผนการนิเทศ กำหนดประเด็น กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชนในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโรงเรียนเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน จัดทำปฏิทินการนิเทศ และจัดทำโครงการนิเทศอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และวิเคราะห์ข้อมูลผลการรายงานของสถานศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขเพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้เสนอขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในหนังสือการบริหารงานวิชาการ ซึ่งกล่าวไว้ว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ เป็นขั้นตอนที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดก่อนดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศต้องทราบปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ ซึ่งสภาพปัจจุบันเป็นสภาพที่แท้จริงและกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) และยังสอดคล้องกับ วัชร่า เล่าเรียนดี ซึ่งกล่าวไว้ว่า ขั้นตอนการวางแผนนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ หรือผู้ทำหน้าที่นิเทศจะเป็นผู้นำปฏิบัติในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา ประเด็นการนิเทศ รวมทั้งวางแผนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ (วัชร่า เล่าเรียนดี, 2555) ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ ศิริ จันทะพล ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ด้านการเตรียมการนิเทศพบว่าควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการ สถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ทั้งนี้เนื่องมาจากการวางแผนเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ก่อนจะเริ่มการนิเทศภายใน

สถานศึกษาควรจะร่วมกันประชุมวางแผนการนิเทศ วิเคราะห์ สภาพของปัญหาที่ต้องการพัฒนา ปรับปรุงตามบริบทของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนรวมถึงการพัฒนาของครู เพื่อกำหนด หัวข้อ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผู้ที่จะนิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน โรงเรียนควรจัดทำปฏิทินการนิเทศ และจัดทำโครงการนิเทศ อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องเพื่อรักษามาตรฐานและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน (ศิริ จันทะพล, 2552)

1.2 การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (I - Informing)

ควรให้ความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายของการนิเทศภายใน และเชิญผู้เชี่ยวชาญ จากภายนอกมาให้ความรู้ หรือครูที่มีประสบการณ์แก่บุคลากรในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ ซึ่งกล่าวไว้ว่า ขั้นให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้เพื่อให้เข้าใจถึง สิ่งที่จะดำเนินการว่าต้องอาศัยความรู้ ความสามารถเรื่องใด อย่างไรบ้างจะมีขั้นตอนในการ ดำเนินการอย่างไร ซึ่งจำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้ง อาจดำเนินการโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้หรือมอบให้บุคลากรในโรงเรียนที่มี ความรู้และประสบการณ์เป็นผู้ให้ความรู้แทน หรือร่วมกันระหว่างบุคลากรจากภายนอกและ ภายในโรงเรียน (สงัด อุทรานันท์, 2530) และยังสอดคล้องกับ วัชรรา เล่าเรียนดี ได้เสนอ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่าง ๆ และ จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และความรู้เกี่ยวกับ วิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สนใจ (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2552) ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ ต่อศักดิ์ เนียมวิสัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ด้านการจัดสรรทรัพยากร เฉพาะอย่างสำหรับการนิเทศภายใน ผู้นิเทศควรมีความรู้ความเข้าใจหลักการนิเทศ วัตถุประสงค์ ในการนิเทศอย่างชัดเจน ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคลากรแต่ละคนนั้นมีความเข้าใจเรื่องการนิเทศต่างกัน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและฝ่ายวิชาการจะต้องระบุขอบข่ายของการนิเทศและ วัตถุประสงค์ของการนิเทศ เพื่อจะได้เข้าใจขั้นตอน การดำเนินการ และให้ครูผู้รับการนิเทศได้ เตรียมความพร้อม การให้ความรู้ก่อนรับการนิเทศจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายของการนิเทศในแต่ละครั้ง (ต่อศักดิ์ เนียมวิสัย, 2559)

1.3 การดำเนินการตามแผนการนิเทศ (D - Doing)

การดำเนินการตามแผนการนิเทศตามปฏิทิน โดยมีฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการ ของโรงเรียนเป็นผู้นำในระหว่างดำเนินการนิเทศ ใช้รูปแบบการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศ ที่หลากหลาย โดยการนิเทศแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการและยืดหยุ่นกับสถานการณ์ โดย ให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการนิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ ควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระยะและต่อเนื่อง และมีการใช้การนิเทศรูปแบบตามกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรรา

เล่าเรียนดี ซึ่งกล่าวไว้ว่า การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ เมื่อผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับรู้มาแล้ว ผู้นิเทศจะคอยติดตามดูแลช่วยเหลือ แนะนำ ควรดำเนินการนิเทศตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้ร่วมกัน นิเทศตามเวลาที่นัดหมาย ส่วนผู้บริหารคอยให้การสนับสนุนให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เทคนิคและวิทยาการนิเทศหลาย ๆ แบบ มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทในการนิเทศ (วัชร เล่าเรียนดี, 2555) และสอดคล้องกับคู่มือการนิเทศภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ซึ่งกล่าวว่ากระบวนการนิเทศภายในในการปฏิบัติการนิเทศสามารถใช้หลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสม ควรวางแผนวิธีการนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินการตามแผนการนิเทศควรดำเนินการตามกำหนดการที่กำหนดไว้ หากที่โรงเรียนมีกิจกรรมเพิ่มเติมไม่สามารถทำตามกำหนดการได้ ฝ่ายวิชาการก็ควรมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการนิเทศให้หลากหลาย และไม่เป็นทางการมากเกินไป โดยมีฝ่ายบริหารและวิชาการเป็นผู้นำการนิเทศ หลังการนิเทศผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ และควรเป็นข้อมูลที่เที่ยงตรง ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร, 2557)

1.4 การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ (R - Reinforcing)

การสร้างแรงจูงใจทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน การชมเชย และให้คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร และให้คำแนะนำข้อนิเทศโดยสร้างแรงผลักดันให้ครูผู้สอนเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อจะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Harris, B. M. ได้เสนอกระบวนการนิเทศบทบาทในฐานะผู้นำ ดำเนินการโดยวินิจฉัยสั่งการ กระตุ้นให้บุคลากรทำงานลงมือปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ การติดต่อสื่อสาร การให้กำลังใจ การให้คำแนะนำ ให้มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน (Harris, B. M., 1958) การศึกษายังสอดคล้องกับ จิตมาวรรณศรี ซึ่งกล่าวไว้ว่า การดำเนินการนิเทศหลักกัลยาณมิตร ผลลัพธ์ของการนิเทศทางการศึกษาขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่ดีการประสานงาน ความร่วมมือ ความไว้วางใจ การให้เกียรติซึ่งกัน (จิตมาวรรณศรี, 2557) และสอดคล้องกับ สัจจ อุทรานันท์ ซึ่งกล่าวไว้ว่าการเสริมแรงจากผู้บริหารเพื่อให้ผู้ได้รับการนิเทศมีความมั่นใจและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน การสร้างเสริมกำลังใจ ทำได้โดยการใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ เช่น การสนใจเอาใจใส่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน การกล่าวชมเชย การยกย่องเชิดชูเกียรติ การให้รางวัลสิ่งตอบแทน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การให้สวัสดิการอื่นที่นอกเหนือจากเงินเดือน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ จะทำให้ผู้ได้รับการนิเทศมีความเต็มใจในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย บทบาทของผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ หรือผู้ที่นิเทศควรสร้างแรงจูงใจทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศให้กับครูผู้รับการนิเทศ สร้างแรงผลักดันให้ครูผู้สอนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดียิ่งขึ้น ให้คำชมเชย คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร (สัจจ อุทรานันท์, 2530)

1.5 การรายงานและสรุปผลการนิเทศ (E – Evaluation)

โรงเรียนควรดำเนินการสรุปผลการนิเทศ รายงานผล และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข โดยร่วมกันวางแผนการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ คู่มือการนิเทศภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 กล่าวว่าเมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศแต่ละครั้ง ควรรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ โดยทำเป็นบันทึกข้อความ หรือแบบรายงาน ที่กำหนดไว้ในหัวข้อประเด็นต่างๆ เช่น ผู้นิเทศ (ใครคือผู้นิเทศ) ผู้รับการนิเทศ วันเดือนปีที่นิเทศ กิจกรรมที่นิเทศ เนื้อหาสาระที่นิเทศ และการประเมินผลของผู้รับการนิเทศ เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2557) และยังสอดคล้องกับแจ่มนภา ล้ำจุมจัง แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัย พบว่า ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบชี้แนะ ควรชี้แจงขั้นตอนการประเมิน ให้คำปรึกษาหรือจัดให้มีพี่เลี้ยง รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ประเมินผลด้วย วิธีการที่หลากหลาย นำผลมาปรับปรุงพัฒนางานติดตามผลอย่างต่อเนื่อง พร้อมสรุปและรายงานผล (แจ่มนภา ล้ำจุมจัง, 2559) และการศึกษายังสอดคล้องกับ นิรุท เตจ๊ะ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและแนวทางในการพัฒนา การบริหารงานนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเวียงแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ติดตามประเมินผล การปฏิบัติงาน ควรนำผลการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อมูลหลังการนิเทศจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนิเทศครั้งต่อไป ในการรายงานและสรุปผลการนิเทศควรเป็นการสรุปผลโดยร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ในส่วนของข้อมูลหลังการนิเทศก็นำมาวิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนาปรับปรุง และแก้ไขเสนอต่อผู้บริหารให้รับทราบ และควรทำรายงานการนิเทศภายในทุกครั้งที่รับการนิเทศและเก็บไว้เป็นหลักฐานการนิเทศต่อไป (นิรุท เตจ๊ะ, 2554)

สรุปและข้อเสนอแนะ

แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โรงเรียนต้องมีการจัดให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ รายงานและสรุปผลการนิเทศ การดำเนินการตามแผนการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ และการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ ควรใช้รูปแบบและกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การนิเทศโดยใช้กระบวนการ PLC การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) การนิเทศชั้นเรียนโดยการรักษาระยะห่าง เป็นต้น และกิจกรรมการนิเทศมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ใช้สื่อและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทการนิเทศมากขึ้นโดยการ

นิเทศแบบออนไลน์ เช่น การนิเทศผ่าน Platform online การนิเทศผ่าน E - Learning การนิเทศหรือการประชุมผ่าน Application online เช่น Google Meet, Zoom Meeting, Microsoft Teams, Line เป็นต้น ผู้บริหารและคณะครูควรร่วมกันจัดตั้งเครือข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนหรือเครือข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนระดับระหว่างโรงเรียน เพื่อดำเนินกิจกรรมการนิเทศ แลกเปลี่ยนข้อมูล แบ่งปัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนิเทศ และเก็บข้อมูลหลักฐานการนิเทศผ่านสื่อออนไลน์ให้มีความยืดหยุ่นและรักษาระยะห่างตามมาตรการ (Social Distancing) ผ่าน Facebook Group, Line Group, LINE Open Chat, Google Share Drive เป็นต้น เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ช่วยเหลือ และติดตามความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการนิเทศภายในได้อย่างต่อเนื่อง สนับสนุน ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ครูผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน และให้ความรู้ ความเข้าใจจุดประสงค์ที่ตรงกันในการนิเทศภายในโรงเรียน และควรร่วมกันพัฒนาแหล่งวิทยาการทางการศึกษาในโรงเรียน ห้องศูนย์วิชาการ ห้องประชุมให้ทันสมัยและพัฒนาเทคโนโลยีให้พร้อมเป็นแหล่งศึกษา และค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาครู ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เป็นข้อจำกัด ปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูและ พัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน
- 2) ควรมีการศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของฝ่ายงานต่าง ๆ โรงเรียน เช่น ฝ่ายงานบริหารทั่วไป ฝ่ายงานกิจการนักเรียน ฝ่ายบุคลากร เป็นต้น
- 3) ควรมีการถอดบทเรียนของโรงเรียนที่มีรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีคุณภาพ มีรูปแบบการนิเทศที่น่าสนใจ และสามารถเป็นต้นแบบได้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โรงเรียนที่เป็นต้นแบบของการนิเทศภายในโรงเรียนให้โรงเรียนอื่นและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- เกรียงศักดิ์ ไชยเนตร. (2552). การนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลเชียงคำ (วัดพระธาตุสบแวน) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- แจ่มนภา ล้ำจุมจัง. (2559). แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. ใน (วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานวิชาการ).

- มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ต่อศักดิ์ เนียมวิสัย. (2559). แนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทัศนีย์ เศรษฐรักษา. (2563). การศึกษาผลการนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของครูผู้สอนอนุบาล 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- นิรุท เตจ๊ะ. (2554). การศึกษาสภาพและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเวียงแก่นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2548). เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2552). การนิเทศการสอน สาขาหลักสูตรและการนิเทศ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2555). การศึกษาปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริ จันทะพล. (2552). แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มิตรสยาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. (2557). คู่มือการนิเทศภายใน กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. สตูล: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). คู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

_____. (2557). มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2557. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

Harris, B. M. (1958). Supervisory Behavior in Education. (2nd ed.). Englewood Cliff.
New Jersey: Prentice-Hal.